

דגל מחנה אפרים

מתורתו של רבינו משה חיים אפרים מסדילקאב זי"ע

דגל המעשה

מעשי חסידים מנפלאות רבינו

פעם אחת שבת רבינו **הדגל** בלעמבערג אצל הצדיק הגדול רבי ליב דיא מימלס [בן רבי יוסף אב"ד מאסט היה תלמיד מובהק לחוזה מלובלין זי"ע, ולימים אף היה גיסו [החוזה נשא בזיווי"ש את הרבנית בילא אחות אשתו של רבי ליב], היה למדן גדול, וגם בעל בית חרושת לליקר בלבוב ורדף צדקה וחסד, צדיקי הדור סעדו על שולחנו והיה ראש החסידים בעיר לבוב], באותה העת שהה בלעמבערג גם הרבי ר' בונם מפשיסחא, [שעדיין לא נתפרסם שמו בעולם אז, והגיע לעיר לעמוד למבחן בפני ועדת רופאים לקבלת תואר "רוקח מוסמך"], הרבי רבי בונם היה מסתיר עצמו מאוד והיה לבוש בגדים אירופאיים קצרים, ומשום כן לא חפץ רבי לייב להכניסו, אך הרבי רבי בונם גמר בדעתו לסעוד את סעודות השבת בצלו של רבינו **הדגל**, ולכן התאמץ להשיג מאן-שהוא כזית ללחם משנה ודחף עצמו לשהות במפתן הבית, להיות עם רבינו תחת קורת גג אחת.

לפני שקידש **הדגל** על היין התבונן לצדדים והיה נראה כמחפש מישהו, לשאלת האנשים את מי הוא מחפש, גילה רבינו כי הוא מחפש את הרבי רבי בונם, מיד הזמינוהו פנימה והושיבוהו סמוך לרבינו, בשעת הסעודה נתן לו **הדגל** מאכלים מתוך צלחתו ואמר, אם הבעל הבית אינו רוצה להכניסכם לביתו, הרי שמהמנה שלי ביכלתי ליתן למי שארצה.

לאחר הסעודה ביקש רבינו מהרבי רבי בונם לילך עמו לחדרו וצוה למשמשו שיכין בחדרו כלי עם שיכר כדי לכבד אותו, אז אמר לו **הדגל** תורה על הפסוק ויקראו שמו עשו ומפרש רש"י הכל קורין לו כן, ופירש רבנו כי קריאה הוא לשון המשכה, ולשקר נמשכים הכל, אך האמת נעדרת ואחריה אין מבינים [מובא בספה"ק דגל מחנה אפרים פרשת תולדות].

דגל הפרשה

מאמר עפ"י דברי רבינו בפרשה

כבר הולך ברגליו כאחד הגדולים, ואז מגיע השלב הכואב בו ההורים מרפים אחיזתם בילד ומרחיקים את עצמם ממנו מעט, כדי שיצטרך לנסות לילך בעצמו, הילד הנבהל מן העזיבה נופל ובוכה, נפגע כולו, למה עושים לו כן, ההורים מרגיעים אותו ושבים ואוחזים בידו, ואז חוזר המחזה על עצמו, שוב עזיבה ונפילה ושוב אחיזה ותמיכה, וחוזר חלילה, עד שהילד תופס ומצליח לפסוע פסיעה בעצמו. מזמן לזמן מוסיפים ההורים לעזוב את הילד לפרקי-זמן ארוכים יותר, עד שהוא לומד לילך ולרוץ ונהנה מעצמיותו וניודו רבינו מסביר במשל זה את בחינות הקטנות והגדולות הקיימים באדם בעוסקו בעבודת השם וזה לשונו: **ע"פ ששמעתי אומרים בשם הרב המנוח מו"ה יהודא ליב פיסטינר זלה"ה על פסוק (תהלים מ"ח ט"ו) 'הוא ינהגנו עלמות', היינו כעלם הזה דרך משל, כשאביו לומד אותו לילך, בתחלה מוליך אותו מעט בידו, ואחר כך מניחו ומרחיק את עצמו ממנו, כדי שילך התינוק בעצמו, ומחמת זה הוא מרגיל התינוק בתנועות ההילוך, וכן עושה כמה פעמים, ובכל פעם הוא מרחיק את עצמו יותר, כדי להרגילו שילך בעצמו בלי שום סיוע והרחקה. והנמשל הוא באבינו מלכנו, מתחלה נותן הקב"ה לאדם תענוג בעבודתו ומוליך בעצמו את לבו אליו, ואחר כך מרחיק את עצמו ממנו, כדי שילך הוא בעצמו מעט על ידי השתדלותו והתפעלותו, וזהו 'הוא ינהגנו עלמות', היינו כעלם ותינוק הזה, ע"כ, וזהו בתחלת עבודה בימי בחרותו, ואחר כך כשנתגדל בעבודת הש"י הוא גם כן בבחינה זו, והוא בחינת קטנות וגדלות כידוע, ובחינת הקטנות הוא ההרחקה, כדי שיוכל לבוא לבחינת גדלות ראשון וגדלות שני, וכשהוא בקטנות ומבין זאת שהוא בבחינת ההסתרה, רחמנא ליצן, ומגעגע על זה, ומשתדל והולך ממדריגה למדריגה, ומקרב עצמו בהליכה אל אביו שבשמים, אז בוודאי גם המדריגות קטנות שלו יש לו עילוי גדול על ידי זה, כי ממנו בא אל בחינת הגדלות, ונעשה ממש כסא ומרכבה למדריגה העליונה.**

קול בכי מילא את חלל הבית, תינוק קטן שזה עתה בא לעולם, מבולבל מהמעבר החד, בין עולם שכולו אור וקדושה, לעולמנו זה השפל.

התינוק חסר ישע לחלוטין, אינו יכול לספק לעצמו שום דבר, הדבר היחיד שהוא יכול זה לבכות ולצרוח, ולהביע בכך את תלותו המוחלטת וצרכיו.

הוריו המסורים מנסים להקל על סבלו, לטפל בכל צרכיו, ולשרתו בכל אחת משעות היממה, אהבתם הכנה ורצונם העז בטובתו, מרגילים אותו אט-אט אל סביבתו החדשה.

מיום ליום גודל התינוק ומתחיל לרצות דברים, הוא בוחן את סביבתו, תחילה מרים את ראשו, מתחיל קצת לזחול, מנסה את דרכו, רוצה גם להיות כאנשים הגדולים שאינם נצרכים לעזרה כדי להסתדר, מנסה ללמוד ולחקות את הגדולים.

עם זאת ישנם דברים שהתינוק אינו יכול ללמוד אותם בעצמו, והוריו המסורים מלמדים אותו אט-אט ומקדמים אותו עד לשלבי הבשלתו.

אהבת ההורים העזה, גורמת להם לעשות בשביל ילדם יותר מהכל, שום דבר אינו קשה בעיניהם בשביל ללמדו, כוחות גוף ונפש ממון ודמים הם משקיעים עבורו, לילות טרוטי שינה עוברים עליהם, אך הכל שווה בעיניהם בשביל לראות את ילדם צומח ופורח.

השלבים הקשים ביותר להורים, הם המקומות בהם צריך ההורה לקדם את ילדו על ידי דברים המכאיבים לילד, ישנם דברים שהדרך ללמוד אותם עובר דרך סבל וכאב, ואין דרך אחרת לקנות אותם, גם במקומות אלו נמצאים ההורים, ממלאים את תפקידם נאמנה, מתעלמים מבכי הילד ומסבלו, ומתוך אהבה עצומה מקשים על הילד ומלמדים אותו לעבור גם שלבים אלו.

כזאת היא הדרך ללמוד ללכת, בתחלה ההורים מוליכים את הילד תוך שהם אוחזים אותו בידם משני צדיו, ומלמדים אותו את תנועות הרגלים, הילד מרוגש כולו מן הליווי הצמוד, מרגיש את עצמו גדול, הוא

סור מרע ועשה טוב - היפוך הרע לטוב

אדם הראשון גרם שנתערבו טוב ורע, וצריך להפריש הטוב מן הרע, ולהסיר הרע ולעשותו טוב, כמו שנאמר (תהלים ל"ד ט"ו) 'סור מרע' להסיר הרע מהרע שבו, 'ועשה טוב', היינו לעשותו טוב, וזהו שתיקן אברהם ונעשה טוב, ולכך נתגלה אליו ה' שם והבן [וירא ד"ה או יאמר]

ידוע כי אברהם אבינו ע"ה היה תיקון של אדם הראשון, ואדם חטא בעץ הדעת טוב ורע, ואברהם הפך הרע ועשה אותו טוב, כמו שכתוב (תהלים ל"ד ט"ו) סור מרע ועשה טוב, שיראה להסיר הרע מהרע, ולעשות מהרע טוב, דרך משל, אם נופל במחשבתו איזה הרהור זנות ח"ו, ידע שזה היא מחמת שהשורש שהוא בחינת חסד נפל, ואין מי להקימו, ולכך יתגבר כארי, לעשות חסד עם השכינה כביכול, בצדקה וגמילות חסדים ושאר דברים, וזהו איזהו חסיד המתחסד עם קונו, וכן כל הבחינות של כל הספירות, כנודע בשם אדוני אבי זקני ני"ע זל"ה, ובאדם הראשון כתיב פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים וכו', כי לפי שחטא בעץ הדעת לא הניחוהו ליגע בעץ החיים, אבל אברהם שתיקן בחינת עץ הדעת זכה לעץ החיים [וירא ד"ה ויטע]

יש שני יצרים באדם, יצר הטוב ויצר הרע, וזה היה תכלית בריאת האדם בשני יצרים, שישתדל האדם לעשות מיצר הרע יצר הטוב, והיינו לעבוד הש"י ב"ה בכל העניינים שהם מצד היצר הרע, כמאמרם ז"ל (אבות ד' א') איזהו חכם הלומד מכל אדם, ואיתא בספרים של הרב הקדוש מפולנאה 'ואפילו מיצר הרע', וידוע דזה לעומת זה עשה אלקים, והיינו שיש אנשים שמהפכים ח"ו מיצר הטוב ליצר הרע, כשהש"י מזכה וחונן דעת לאותם אנשים, ומסתכלים במעשיהם שאין בו שום תועלת, ומתמיהים על עצמם איך פעמים היו יכולין לעבוד את הש"י ב"ה לפעמים כשהיה מתגבר בו יצרו הטוב, ועכשיו אפילו מיצר הטוב נעשה יצר הרע, ואומר אם כן למה זה באתי לעולם, כיון שלא הועלתי כלום, ואדרבה הרעתי את מעשי, וכשבא לזה הדעת, אז הוא מתחיל לחפש ולדרוש ולחקור היטב אמתת עבודתו ית"ש, ואז הש"י עונה לו על ידי שליח, והיינו על ידי ידידו נאמן ביתו, שאל יהיה זה לפלא בעיניו, כי באמת לא עבד עדיין מעולם בשום פעם את הבורא ב"ה, ומה שהיה נדמה לו לפעמים שהוא עובד

הש"י ביראה ואהבה, היה בשקר, והיה בו גאות, ולא הפעיל עדיין כלום בהשתדלות עבודתו יתברך שמו, היינו שהוא מעורב טוב ברע ורע בטוב, ולא השתדל לעשות הבדלה והפרשה בין רע לטוב, כי הוא עיקר התכלית להיות בדול מרע, ולעשות מרע טוב, כמו שנאמר (תהלים ל"ד ט"ו) סור מרע ועשה טוב, היינו להשתדל להסיר מהרע הרע שבו, ולעשותו כולו טוב, ואז יוכנע היצר הרע אל הקדושה, ואפשר הוא לעבוד הש"י ב"ה אפילו בעניינים שהם מצד היצר הרע [תולדות ד"ה ויתרוצצו]

ידוע שהאדם נברא בטוב ורע, ויש לפניו שתי בחינות כמו שנאמר (דברים ל' ט"ו) ראה נתתי לפניך את הטוב וכו' ובחרת בחיים, והתכלית העיקר הוא שישתדל בהתקשרות כל הדברים לשורשן, ולעשות מרע שבהן טוב, על דרך (תהלים ל"ד ט"ו) סור מרע ועשה טוב, מן הרע תעשה טוב, ולהבין זה, כי כל בחינת רע בשורשו הוא טוב, דרך משל אכילה ושתיה וכו' כשהוא מדבק עצמו כשעוסק בדברים האלה לשורשם, אזי באכילה ושתיה הוא מעלה ניצוצות קדושות וכו', וח"ו להיפוך אז וישמן ישורון ויבעט, היצר הרע מתגרה בו, ודי לחכם, וזהו (אבות ד' א') איזהו חכם הלומד מכל אדם, כאשר שמעתי בזה מאנשי קודש שהיו סביב אדוני אבי זקני זל"ה, אפילו מן היצר הרע יש ללמוד ממנו, ויש בזה דרכים שונים בדרך העבודה, ועל ידי זה מעלין כל הרע לטוב, ובזה מהפכין מדת הדין למדת הרחמים [תרומה ד"ה ועשית]

סור מרע ועשה טוב (תהלים ל"ד ט"ו), פירוש מכל המדות תראה להסיר מהם הרע, ועשה טוב, 'ועשה' כמו 'ועשתה את צפרניה' (דברים כ"א י"ב) היינו לשון גדלות, שתגדל הטוב שבהם, פירוש שתהיה בכל המדות להסיר מהם הרע הדבוק בהם, ותקרב אותם לבחינת טוב, לצמוח ולגדל מזה טוב, שתהיה אתה בחינת טוב. וזהו שאמרו בשם אדוני אבי זקני זל"ה על ש"ס (ראש השנה י"ז). כל המעביר על מדותיו מוחלין לו על כל פשעיו, שנאמר (מיכה ז' י"ח) נושא עון ועובר על פשע, למי נושא עון, למי שעובר על פשע, ע"כ, ואמר הוא ז"ל, 'המעביר על מדותיו, פירוש שעובר עליהם דרך עראי ומקרה, כמו העברה בעלמא, ואינו משתדל להסיר מהם הרע ולהגדיל בהם בחינת הטוב בהחלט כנ"ל, רק בהעברה בעלמא, אז

לפעמים מזכירין לו ומראין לו איזה חטא, רחמנא ליצלן, להזכירו, לאפוקי כשמסיר הרע לחלוטין ועושה מהם בחינת הטוב [עקב ד"ה ויש להבין]

סור מרע ועשה טוב (תהלים ל"ד ט"ו) פירוש, שתסיר מן הרע כל הרע שבו, ותעשה מהרע טוב, דהיינו מכל המדות הגשמיות והחומריות, יפנה מהם הרע, ויגביר בהם הטוב, ובהיות גובר בהם טוב, אזי הם נוטים ומטים אל החסד והחכמה וכו'. לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל (בראשית ל"ב כ"ט) ואיתא בש"ס (ברכות י"ג). שלא יעקר שם יעקב ממקומו לגמרי, אלא שם יעקב טפל ושם ישראל עיקר, פירוש שלא תבטל המדות לגמרי, רק תהפכם אל הטוב, לקבל הטוב בהם, ושיהיו כלים אל הטוב. כמו שפירש אדוני אבי זקני ז"ע זל"ה מה בין תלמידיו של בלעם הרשע לתלמידיו של אברהם אבינו ע"ה והוא ידוע. [ראה ד"ה ראה]

יש לומר שרימו משה רבינו עליו השלום לכל ישראל איך שהיה השתלשלות תיקון חטא אדם הראשון, שאברהם הוא היה המתחיל בזה, והיינו שאדם הראשון חב בעץ הדעת, ועשה פירוד בין עץ הדעת לעץ החיים, והוא תיקן והכניס עץ הדעת בתוך עץ החיים, על דרך ששמעתי מאדוני אבי זקני זל"ה על פסוק (תהלים ל"ד ט"ו) סור מרע ועשה טוב, היינו להסיר הרע מן הרע ולעשות אותו טוב, ובאילנא דא הוי בדיק אורחים וכו', וכן כל האבות תקנו זה, עד שבא משה ותקן בשלימות, וכן בכל דור ודור, וזהו שמרמז מחוטב עציך (דברים כ"ט י"ז) היינו לשון חטיבה, כמו וה' האמירך (שם כ"ו י"ח) ותרגמו חטבתך, והיינו מאברהם אבינו ע"ה שהוא היה מדת חסד ואהבה, ובזה התקשר עצמו תמיד ותיקן ועשה יחוד בין שני בחינת עצים, היינו עץ החיים ועץ הדעת, וזהו 'מחוטב עציך', עד 'שואב מימיו', דא משה, שהיה שואב מימי התורה, שאז ניתקן בשלימות. [נצבים ד"ה מחוטב]

הודעה משמחת

בס"ד הוקם קו מיוחד לתורת רבנו זי"ע ותולדות ח"ו
בו ניתן לשמוע דרשות ושיעורים
מחשובי הרבנים שליט"א
מס' הקו
079-5037675
שמעו ותחי נפשכם